

ليکونکی: م . ک . بهادر اکمار (M.K.Bhadrakumar)
منبع او دخپريدو نيته: انديا پانچيلا (14-01-2026).
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل» .

د ډونرو نظريه: د جادويي واقعيت يوه کيسه چې
وړاندوينه شوي وه

*Donroe Doctrine: A chronicle of magic
realism foretold*

ترمپ په لاتيني امريکا کې د وحشي امريکا يي ځواک په تحميلولو سره
واقعيت له غير واقعي سره گډوي په دې متنوع سيمه کې هيڅ يو يې د پلان
سره سم نه ځي.

*By forcing brute American power on Latin America, Trump is
blending reality with the surreal. None of it is likely to go according
to plan in this diverse region*



د تمثيلي انځور (ايکسپريس انځورونه / ماندار پارديکر)

په تیرو لسو ورځو کې چې نړۍ یې ولرزوله، په نړیوال سیاست کې دوه نیمګړتیاوې راڅرګندې شوې دي - په عمده توګه، په وینزویلا کې د متحده ایالاتو د ولسمشر پونالد ټرمپ د رژیم بدلون پروژې او دوه، د لویدیځ اتحاد احتمالي ماتیدل.

که چیرې نن ورځ د لاتینې امریکا مشهور ادبي لوی **ګابریل ګارسیا مارکیز** ژوندی وای، نو دا به د هغه په ګډوډ مسلک کې یوه مناسبه شیبه وه - د جادوې ریالیزم ننوتلو نښه کول، یو ادبي ژانر چې د جیوپولټیک په ساحه کې د تصور سره یوځای کوي.

دلته یو متضاد پروت دی. پداسې حال کې چې ټرمپ ممکن د نوبل د سولې جایزه له لاسه ورکړې وي، هغه لاهم کولی شي د جادوې ریالیزم په سیاست کې د نړیوالې پدیدې جوړولو میراث ادعا وکړي - د ځینو لپاره یو احتمالي ډیر دوامدار میراث. هغه بریالی شوی چې مور لیدونکو ته په یوه اصلي واقعیتي ترتیب کې ځای په ځای کړي پداسې حال کې چې د هغه تصورات په غیر واقعیتي نړۍ کې د غیر واقعیتي کرکټرونو سره خپرېږي. هغه د ګارسیا مارکیز د غواګانو د ګرځیدو او د یو معزول شوي دیکتاتور په کور کې د پردې خورلو ځواکمن استعاره ژوندی کوي.

په وینزویلا کې د رژیم بدلون یو اسانه توضیح درلود - دا د ټرمپ ادارې د بهرني سیاست په ستراتیژيو کې د لویدیځ نیمه کره لومړیتوب څرګندونه ده، لکه څنګه چې د سپینې ماڼۍ لخوا په دې وروستیو کې خپره شوې د ملي امنیت ستراتیژۍ کې بیان شوې. دا فرضیه د بهرنیو چارو وزیر مارکو روبیو لخوا، چې د ټرمپ په ټوله ټیم کې ترټولو تجربه لرونکی لوړ پوړی ډیپلومات دی، د یکشنبې په ورځ د تلویزیون شبکې سره په خبرو کې، که څه هم یو څه خامه بیان شوه، "دا لویدیځ نیمه کره ده. دا هغه ځای دی چې مور ژوند کوي - او مور به اجازه ورنکړي چې دا د متحده ایالاتو د مخالفینو، سیالانو او سیالانو لپاره د عملیاتو اډه وي."

د روبیو په لاشعوري ذهن کې د هر ډول اتویستیک ویره څرخېږي، په مبهم ډول اشاره کوي چې امریکا، لکه د یو زور زمري په څیر چې خپل ایال له لاسه ورکوي، د ښه یخولو او په یوه اغزی ځمکه کې د ښکار لپاره کور ته راځي، مګر چیرې چې دا باید د هغو ښکار یانو سره هم مبارزه وکړي چې د زرو نمرود حل کولو لپاره ښکاري - په ځانګړي توګه روسیه، چین او ایران.

وینزویلا د انرژۍ امنیت سره مترادف دی. که چیرې چین په وروستیو کلونو کې د وینزویلا د تیلو صادراتو شاوخوا ۸۰ سلنه برخه جوړوي، نو روسیه او ایران د پیټرو ډالر په لویه لوبه کې د کاراکاس ټیم ملګري دي. که چیرې چین په خاموشۍ سره د وینزویلا سره د تیلو سوداګرۍ "ډی ډالریز" کړې وي، نو روسیه او ایران د امریکا د بندیزونو په ماتولو کې د نړۍ اتلان دي. دا ټول د امریکایانو د پوزې لاندې روان دي، څوک یې په اړه هیڅ نشي کولی. د ډاډ لپاره، د ټرمپ لپاره اوږده لاره په مخکې ده. د مثال په توګه، مکسیکو د وینزویلا سره مساوي ننگونه ده چې لږترلږه پنځه ځله ضرب کېږي - د متحده

ایالاتو سره د ۲۰۰۰ میله اوږدې ځمکنۍ پولې سره، د هغې سیاسي اقتصاد په کلکه د خپل کین اړخې واکمن اشراف او مافیا (په متحده ایالاتو کې د همکارانو سره) ترمنځ په عجیب اداري اړیکو ولاړ دی. ولسمشره کلادیا شینبام د ترمپ سره د جوړجاړي په لټه کې ده، له هغه سره یې "ښه خبرې اترې" کړې او حتی د متحده ایالاتو بیرغل یې رد کړی دی.

له بلې خوا، د کیوبا ولسمشر میګویل ډیاز کانیل لاهم سرکش پا ټي دی، د متحده ایالاتو د پتو ستراتیژیکو وسلو (د مایکروویو جنراتورونو څخه سرچینه اخیستل شوي) د حیرانتیا او حیرانتیا څخه متاثره نه دی چې دالترا لور فریکونسي الکترومقناطیسي وړانګې تولیدوي.

ترمپ نشي کولی د علي بابا او څلویښت غلو تقلید یوازي د جادویی جملې "خلاص سیم" په ویلو سره وکړي ترڅو سیمه ایز ایالتونه د هغه خوا ته راشي. له هغه وخت راهیسې چې امریکا د شلمې پیړۍ په نیمایي کې یوې فعالې نړیوالې ستراتیژۍ ته لاره - د بهرنیو چارو وزارت په رسمي ډول د مونرو دکتورین دورې پای اعلانولو سره - لویدیځ نیمه کره د پیژندلو څخه بهر بدله شوې ده. ترمپ پخپله هم دا خبره ومنله کله چې، د جنوري په 3، هغه دا د "ډونرو دکتورین" په نوم بیا نوم کړ.

په ساده ډول، دا ناممکنه ده چې د عفت کمربند جوړ شي ترڅو د شاعرانو او گوریانو څخه ډک د دومره پراخ، بې کنټروله براعظم د ټاکل شوي مشرانو بند کړي، یا په سیمه کې د چین او روسیې نفوذ بې طرفه کړي - او دا ټول باید تر 2028 پورې بشپړ شي. هغه څه چې د وینزویلا ولسمشر نیکولاس مادورو سره ترسره شوي یوازي به د امریکا ضد احساسات زیات کړي، د ډونرو دکتورین پیچلي کوي. د ولسمشرۍ ټاکنې په کولمبیا او برازیل کې روانې دي، چیرې چې د کین اړخو ځواکونو د گټلو وړاندوینه کیږي.

روسیه شوروي اتحاد نه دی، او مسکو او بیجینګ هېڅ غلط فهم نلري چې په وینزویلا کې د ترمپ پوځي عملیات د هیواد په طبیعي سرچینو باندې د لامحدود کنټرول رامینځته کول او په لاتین امریکا کې د واشنگټن د واکمنۍ هیلې تایدول دي. سربیره پردې، دا یو 'نامعلوم نامعلوم' پاتې دی چې په کاراکاس کې د نوي الیگارشي رامینځته کولو کې د ترمپ تجربه به څنگه پای ته ورسیري. څه به وي که چیرې یو 'نوی مادورو' په پای کې د پیړۍ په سر کې راڅرگند شي؟

یو ځل بیا، څرګند حقیقت دا دی چې د سیمې هغه هیوادونه چې د بیجینګ سره همکارۍ ته ژمن دي پخپله د واشنگټن په لور د ځان بیا تنظیمولو څخه ډډه کوي. د ترمپ اباکوس ممکن هغه ته ووايي چې د وینزویلا، گیانا او متحده ایالاتو د تیلو گډې زیرمې به هغه ته د نړۍ د ټولټال شاوخوا 30 سلنه واک ورکړي - او هغه به د نړیوالو تیلو بازارونو کې د قوماندې مقام کې واچوي. مګر د تیلو بازار هم پټ جاذبې لري، لکه څنگه چې د روسیې ولسمشر ولادیمیر پوتین یا د سعودي ولیعهد محمد بن سلمان ډیر ښه پوهیږي. په ساده ډول، د تیلو بازار داسې دی چې پداسې حال کې چې سعودي عربستان کولی شي خام تیل د هر بیرل څخه د 10 ډالرو څخه کم لګښت سره پمپ کړي، د هغه سلطنت د 100

ډالرو څخه پورته قيمتونو ته اړتيا لري ترڅو خپل مالي كسر صفر ته راټيټ كړي . پدې كې يوه كيسه ځرول شوې ده .

د تيلو لوی شرکت ترمپ ته په سخاوت سره وړاندیز وکړ چې صنعت باید د متحده ایالاتو د امنیت تضمینونو سره د وینزویلا د انرژۍ سکتور بیا رغولو لپاره لږترلږه 100 ملیارد ډالر پانگونه وکړي. دا د راپورونو څخه راپورته کیږي چې دا یوه طوفاني غونډه وه، ځکه چې ډیری اجرائیوي رییسانو ترمپ ته وویل چې وینزویلا به د پانگوني راجلبولو لپاره لوی بدلونونو ته اړتیا ولري. د ایکسن موبیل اجرائیوي رییس ډارین ووډز په کلکه وویل چې هیواد په اوسني حالت کې "د پانگوني وړ نه دی". د کونوکو فیلیپس اجرائیوي رییس رایان لانس وویل چې د وینزویلا د انرژۍ سیستم باید لومړی بیا تنظیم شي. شیورون، د متحده ایالاتو یوازینی د تیلو لوی شرکت چې په وینزویلا کې د دولتي ملکیت پیټرولیس ډی وینزویلا سره د ګډو پانگونو له لارې فعالیت کوي ، ځواب ورکړ چې شرکت ممکن وکولی شي "زموږ د خپلو منظم پانگوني سکیمونو کې شاوخوا 50 سلنه تولید یوازې په راتلونکو 18 څخه تر 24 میاشتو کې زیات کړي.

ترمپ له هغه وخت راهیسې د ایکسون موبیل د مجازاتو گواښ کړی دی — په تاریخي ډول، د امریکا دننه یو ریښتینی دولت دی چې په خپل پیمانې ، نړیوال لاسرسی او لوی اقتصادي ځواک کې دی، کوم چې دا ته اجازه ورکوي چې د یو خپلواک واحد په څیر فعالیت وکړي او د خپلو مدغم عملیاتو له امله د قضایي قوې او مقرراتو په اوږدو کې فعالیت وکړي.

-----**په درناوی «19-01-2026»**

.....